

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 166/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. júla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., SRN, zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda a jeho rozsudkom sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 a tiež postupom Krajského súdu v Trnave a jeho rozsudkom sp. zn. 23 Co 37/05 zo 4. apríla 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2007 doručená sťažnosť J. M., SRN (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom

ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 a tiež postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 23 Co 37/05 zo 4. apríla 2005.

Na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 2. júla 2007 upresnil petit sťažnosti. Listom doručeným ústavnému súdu 9. júla 2007 sťažovateľ doplnil sťažnosť o ďalšie listinné dôkazy vzťahujúce sa na jeho občianskoprávnu vec.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ spolu s manželkou boli ako navrhovatelia účastníkmi občianskoprávneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 16/00. Predmetom konania bol návrh na nahradenie prejavu vôle odporkyne rozhodnutím súdu.

Sťažovateľ uviedol, že spolu so svojou manželkou 6. mája 1992 uzavreli s M. C. (ďalej len „odporkyňa“) dohodu o budúcej zmluve, na základe ktorej sa mali v budúcnosti stať účastníkmi kúpnej zmluvy *„týkajúcej sa určených podielov v nehnuteľnosti“*. Pre zmenu postoja druhej strany bol sťažovateľ nútený podať návrh na súd. Predbežná zmluva je podľa jeho tvrdenia platná. Sťažovateľ tvrdí, že odporkyňa v čase uzavretia zmluvy netrpela duševnou poruchou, ktorá ju mala robiť nespôsobilou na uzavretie takejto zmluvy a ktorá by mala za následok jej neplatnosť.

Okresný súd ostatným rozsudkom sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 zamietol návrh navrhovateľov (sťažovateľa a jeho manželky) na nahradenie vyhlásenia vôle odporkyne. Krajský súd ako odvolací súd ostatným rozsudkom sp. zn. 23 Co 37/05 zo 4. apríla 2005 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd v prvostupňovom konaní, ako aj krajský súd v odvolacom konaní „*nekritickým akceptovaním doterajších znaleckých záverov porušili imperatív rovnosti účastníkov a tým spravodlivosť procesu.*

V záujme ich zachovania boli povinné:

a) umožniť sťažovateľovi bezprostredne rešpektujúc zásadu ústavnosti reagovať a polemizovať so znalcom na pojednávaní;

b) presvedčivým spôsobom dosiahnuť odstránenie (vysvetlenie?) vážneho nesúladu dvoch faktov - neschopnosti žalovanej pre poruchu odhadnúť nebezpečenstvá dohody na strane jednej a jej schopnosť uvedomiť si ich neskôr, až po súčasnosť, a to za stavu podľa posudkov progredujúcich symptómov ochorenia“.

Sťažovateľ (spolu s manželkou) v uvedenej právnej veci proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku pre tvrdené odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Cdo 283/2005 z 30. januára 2007 dovolanie navrhovateľov odmietol. Rozhodnutie najvyššieho súdu bolo právnemu zástupcovi sťažovateľa doručené 20. februára 2007.

Sťažovateľ tvrdí, že úkony odporkyne v priebehu súdneho konania svedčia skôr o jej dokonalej orientácii v situácii, než o opaku (jej duševnej poruche). V tejto súvislosti poukázal na to, že „*táto nepreberaná a teda nevysvetlená skutočnosť je vážnou, znevýhodňujúcou vadou konania a navyiac na ňu súdy v odôvodneniach rozsudkov nijak nereagovali*“.

Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľ domnieva, že postupom okresného súdu a krajského súdu a ich označenými rozhodnutiami došlo k porušeniu namietaných základných práv.

V tejto súvislosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1) Okresný súd Dunajská Streda v konaní, vedenom pod sp. zn. 8 C 16/00 a Krajský súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 37/05 porušili základné právo sťažovateľa

domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva, chráneného čl. 46 ods. 1) Ústavy SR a základné právo na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom, chráneného čl. 48 ods. 2) Ústavy SR a základné právo na spravodlivé prejednanie jeho veci neustranným súdom, chráneného čl. 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

2) Ústavný súd zrušuje rozsudky Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 Co 37/05 zo dňa 4. apríla 2005 a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Dunajská Streda;

3) Ústavný súd priznáva sťažovateľovi právo na náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu, určenom pri skončení veci.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom podľa petitu k porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 16/00 a jeho rozsudkom zo 7. mája 2004 a tiež postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 37/05 a jeho rozsudkom zo 4. apríla 2005.

Pri posúdení sťažnosti vychádzal ústavný súd z § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný návrhom. Viazanosť návrhom platí zvlášť pre petit, čo znamená, že ústavný súd rozhoduje o porušení práv a slobôd v rozsahu, ako ho vymedzí sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi a jeho úkony, ktoré namieta (§ 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu v súvislosti s porušením označených základných práv namietal postup a rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu. Žiadal ich zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone - čo nie je tento prípad), aj pokiaľ ide o označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili základné práva alebo slobody,

ústavný súd ďalej preskúmaval a rozhodoval o sťažnosti len v tom rozsahu, v ktorom sťažovateľ namietal postup a rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 a tiež postup a rozsudok krajského súdu sp. zn. 23 Co 37/05 zo 4. apríla 2005.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu a jeho rozsudok sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004, ktorým bol návrh sťažovateľa na nahradenie vyhlásenia vôle odporkyne zamietnutý, bol po podaní riadneho opravného prostriedku (odvolania) sťažovateľom oprávnený preskúmať odvolací krajský súd. Z toho vyplýva, že vo vzťahu k postupu a rozsudku okresného súdu sp. zn. 8 C 16/00 zo 7. mája 2004 sa uplatňuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody. Zmeškanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 124/04).

Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. III. ÚS 114/03, IV. ÚS 236/03).

Ústavný súd zistil, že namietaný rozsudok krajského súdu sp. zn. 23 Co 37/05 zo 4. apríla 2005 nadobudol právoplatnosť 13. mája 2005. Nadobudnutím právoplatnosti tohto rozsudku začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže v uvedenom ustanovení zákona o ústavnom súde sa výslovne uvádza, že „Sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia...“, pričom z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku

upravujúcich inštitút dovolania možno vyvodit', že samotné podanie dovolania, ktoré najvyšší súd ako neprípustné odmietol nemá žiadny vplyv na právoplatnosť rozhodnutia napadnutého dovolaním, a teda ani na plynutie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Navyše ústavný súd pripomína, že sťažovateľ sťažnosťou nenamieta porušenie svojich práv predmetným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 283/2005 z 30. januára 2007. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 19. apríla 2007 a doručená ústavnému súdu 20. apríla 2007.

Opierajúc sa o uvedené zistenia ústavný súd skonštatoval, že sťažnosť sťažovateľa bola v časti týkajúcej sa namietaného postupu a označeného rozsudku krajského súdu ústavnému súdu doručená zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a preto ju pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Za týchto okolností bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa opodstatnenosťou námietok sťažovateľa, ako aj ďalšími požiadavkami sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júla 2007